

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistištvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1'20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4'50, mesečno K 1'50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnistištvo je v Miklošičevi ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina pa upravnistištvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača po določenem ceniku. Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirc. : Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani. :

Na krov in več ofenzive!

Daljne in bližnje zemlje kroginkrog slovenskih mej so po svoji preteklosti in sedanjosti žive priče, da je sosedstvu tujih celot posledica neizprosni boj, ki ga nalaga zgodovina sama, tudi če ga ljudje pozabljajo ali če ga taje v človekoljubnem sanjarstvu; le mi Slovenci smo škandalen zgled, kam vodi krščanska strpljivost in ravnanje po Kristovem nauku o klobuti. Dočim se — gorje nam! — v naši sredi še vedno rode klaverni preroki, ki premišljajo o spravah, dočim zabaveželjnost in dobič-karija napitane buržoazije po naših mestih in trgih podira naravno mejo med narodnostima, dočim lezejo naši poslanci dunajskim ministrom pod škrice in se slinijo za malenkostne uspehe in ničeva odlikovanja, naše časopisje pa veka o krivicah, ki jih nismo zaslužili, in naglašja našo hlapčevsko miroljubnost — nas tiho in brez hrupa počasi, a tem sigurneje oklepa železni nemški marš in štiti svoje zavojevanje z avstrijskimi bajoneti!

Naša zemlja gine ped za pedjo: in tudi s pedmi se da izmeriti pot iz Berlina do Adrije, do naše Adrije! Našo bodočnost na polju trgovine, industrije zaseda tujec uro za uro: in tudi po urah bomo dočakali svoj poslednji dan! Naš živi rod požira severni volk dušo za dušo: in tudi po neukih dušah kmetov in delavcev se da izpiti narodu srčno kri! Kar je pri tem napredovanju najžalostnejše, je to, da prava jezikovna meja ni zemljemerska črta, nego cel širok pas bolnega, k odpadu in propadu že pripravljenega terena, okuženega po jezikovni in gospodarski germanizaciji. Narod — z všteto inteligenco in štabom politikov — je v teh opasnih krajih povrh vseh slovenskih grehov izza navedenega vzroka tudi še brezbriznejši od Slovenca-Kranjca v srcu domovine, ki skrbi za svoje mesene lonce in pošilja na mejo vse premalo bojnih sil. Za dalekovidno oko pa se riše smrtonosna perspektiva prihodnosti tako ostro in kruto, da preostaja edinole klic Kasandre in resno vprašanje: kaj nam je početi?

Usodni čas se bliža, toda boj še ni izgubljen. Namesto narodnih veselic, govornic in pouličnih brutalnosti v odgovor na poulično brutalnost nemškega moba začnimo politiko mož. In ker je bodočnost dediščina mladine, naj pazi njen terror na to, kar počenja sivi... Narava ne pozna sprave in pardona; brez sprave in pardona bodi tudi naš boj, brez fraz, brez osebnega zaslepljanja mase; ne ostajajmo v defenzivi: le kdor napada, bo premagal in ostal na plani. Za našo zemljo — njihovo zemljo; za naš uspeh — njihov uspeh, na naše duše — njihove duše!

Težka odgovornost sloni na ramah voditeljev; in če general proda trdnjavo,

naj ga prostak obsodi! Naj nas vodijo v moško borbo brez sanj in iluzij, v boj dela in uma, v boj združenih sil slovenske podjetnosti in kapitala proti tujemu zavojevatelju, in za njimi bo stal poldrug milijon čile armade in vsi milijoni bodočih življenj, pripravljenih žrtvovati poslednjo moč in poslednji dih. Zato ne potrebujemo širokoustih lažjunakov, nego dobrih organizatorjev in hladnokrvnih pionirjev; in ve, šole, in vi, slovenski očetje — dajte nam manj susičnih profesorjev, popov in birokratov, dajte nam mnogo trgovcev, inženirjev in treznih, žilavih gospodarjev!

Naj ne bo več zvenenja rodoljubnih čas, puhlih zborovanj in krotkih demonstracij: za igre je škoda časa v uri nevarnosti, za nabrušeno jeklo nemškega kapitala in škoda lahkomišelnosti prelite slovenske krvi. In ne pozabimo, da srce ne sme odpustiti, da se roka ne sme prožiti za spravo in premirje, kjer prepoveduje domovina.

Preko svoje neizprosne borbe se lahko spoštujemo kot dva kulturna naroda — če se kumu Svabu ljubi začeti; v borbi pa — nič pardona! Kadar bo naša narodna zavest slonela na zlatu in na železu, kadar bo naš jezik beseda naroda z bogato lastjo in visoko kulturo, vrzeli naših mej pa zazidane s slovenskimi fabrikami in podjetji, takrat nas ne zadavi noben objem, nas ne pretrese nobena sila, takrat bomo Slovanstvu avantgarda, kakršna smo mu dolžni biti. In takrat, če bodo kanale še vedno hoteli delati svoje račune brez nas, bomo lahko smejljaje vprašali: Gospoda, ali je to vaš resni namen?... Ceterum Autem.

Iz slovenskih krajev.

Žirovnica.

V našo vasico je napravila neka nemška družba izlet, ter se vstavila v narodni gostilni. Gostilničar, narodnjak od nog do glave, ji postreže kar najbolje, se ji hoče še bolj prikupiti ter pošlje uslužbenca v trgovino Kalan po — „Südmarmine“ vžgalice! V Žirovnici se nahajajoči narodni trgovec, jih zataji ako ravno jih je imel v zalogi, ker se mu je preostuden zdel tak lov po dobičkariji. Zakaj jih imate pa vi g. Kalan v zalogi? Tudi to je narodna mlačnost in nezavednost! Kaj ne, g. Kunaver — Jegličevi nasledniki vi bi kaj takega, če bi vas tudi gnala strast po zaslužku, nikdar ne napravili?!

Jesenice.

Najhujši sovražnik Slovencev je renegat — železniški uradnik Dovžan. Možakar je doma iz Dovjega na Gorenjskem, je sin kmečkih starišev, v otroških letih je kaj rad s gnojem obteženimi nogami skakal po domačih logih in livadah. Ima pa zagrizeno Nemko za ženo, ki je iz slovenskega kmečkega fanta naredila zagrizenega sovražnika rodu, iz katerega je sam izšel. Ta mož je

sedaj stebel jeseniškega nemštva, je načelnik vseh bojnih društev kakor: „Südmarmke, Turn.-Schulvereina i. t. d.“ torej največji „Heilovec“! Posebno kadar je v sladkem stanju, takrat izbruha njegova mrznja do slovenskega naroda na dan. Iz tega zagriženega renegata, tega Dovžana, je pred nekolikim časom rešila iz denarne zadrege, sicer bi bil pognan materi Germaniji nekam žvižgat, toli osovražena Slovenka, seveda indirektno, ker možakar še danes misli, da mu je pomagal primankljaj v blagajni pokriti Nemec. Toda Nemci so ga v stiski zapustili, slovenski denar ga je obdržal na sedanjem mestu! In ta možakar pljuje na vse kar je slovensko. Možki ni narodno značjen, tudi ne more imeti...!

Trst.

Slavno uredništvo! Z ozirom na dopis iz Trsta v Vaši št. 58 z dne 29. aprila, podpisan po „več Ilirijah“, prosim, da sprejmete sledeče pojasnilo, v kolikor namreč ta dopis zadeva N. D. O. v Trstu.

Resnica je, da je pevsko društvo „Ilirija“ dosedaj vedno rado sodelovalo pri prireditvah N. D. O., odreklo je svoje sodelovanje le sedaj, ob proslavitvi 1. majnika, to pa z motivacijo, da je svoje sodelovanje že prej zagotovilo drugam. Meni podpisane pa je to. Šorn, ki je, kolikor je meni znano, odbornik „Ilirije“, na katerega sem se obrnil v tej zadevi, telefonično odgovoril, da so vzrok neudeležki pri veselici N. D. O. pred vsem stroški vožnje na Opčine in nazaj (1 K za osebo). Pripomnimo naj tu, da je na veselicihnem sporedu odhod iz Trsta na Opčine z zastavo in godbo na čelu in da odide večina udeležnikov veselice na ta način na Opčine, seveda peš in brez stroškov.

Pojasnim naj še stvar v zadevi koncerta N. D. O. Vse priprave za ta koncert, ki je bil napovedan za dan 20. marca, je imel v rokah tov. predsednik „dr. Mandič, o katerem pač nihče nikoli ne more misliti, da bi bil kedaj hotel prezirati „Ilirijo“. Da je te priprave vodil on, to ve gotovo tudi onih „več Ilirijah“, kar pozneje dokazem še natančneje. S koncertom pa je bilo tako. „Glasbena Matica“ je priredila svoj koncert v soboto, dne 12. marca. Koncert je uspel izborni, in „Glasbena Matica“ ga je hotela ponoviti dne 19. marca. Prej pa je bil že napovedan naš koncert na 20., a na sporedu sploh ni bilo zborne petja, temveč le samospevi. Prišel pa je po 12. marcu odposlanec „Glasbene Matice“ k tov. dr. Mandiču in mu pojasnil sledeče: ako priredi N. D. O. koncert 20. „Matica“ pa ponovi svoj koncert dne 19., bodeta trpeli obe prireditvi, kajti dva koncerta v dveh dneh je za Trst preveč. Tov. dr. Mandič je tudi uvidel to, in sprejel ponudbo „Matice“, da „Matica“ sodeluje pri koncertu. Vršil se je torej samo koncert N. D. O., a gmohtno tudi ni uspel, to pa edino zaradi protigatitacije tistih, ki vidijo v „Glas-

beni Matici“ tudi v dopisu omenjeno — „frakarijo“. Da je to resnica, sta priznala oba odposlanca „Ilirije“, katera omenim pozneje.

V splošnem je N. D. O. nameravala prirediti tri koncerte. Za drugi koncert je imel tov. dr. Mandič načrt, da bi nastopila vsa tržaška pevška društva z enim skupnim zborom, vsako društvo posebej pa tudi z enim. V ta namen je povabil tov. dr. Mandič pevška društva, pred vsemi šentjakobsko „Čitalnico“, „Ilirijo“ in „Trst“, da pošljejo svoje odposlance k dogovoru v prostore N. D. O. Ta dogovor se je vršil veliki teden, kateri dan, se ne spominjam prav dobro. Za šentjakobsko „Čitalnico“ je govoril z menoj dan prej tov. Engelman in me naprosil, da jaz sporočim njegovo mnenje tov. dr. Mandiču, za „Ilirijo“ sta bila navzoča tovariša Batič Gregor in Šorn, za „Trst“ pa tov. Turk.

Na tem sestanku sta tovariša odposlanca „Ilirije“ poudarjala zgoraj omenjeni vzrok, da prvi koncert ni uspel, in ravno tako tudi pokazala nekako ogorčenje, češ, da je N. D. O. pri svojem prvem ljudskem koncertu prezrla „Ilirijo“. Isto je poudarjal tudi zastopnik „Trsta“.

Tov. dr. Mandič je pojasnil sodelovanje „Glasbene Matice“ kakor sem ga jaz zgoraj. Nato se je sklenila prireditev drugega koncerta po že omenjenem načrtu. Tovariši odposlanci so le še izrazili svoje pomisleke, ali bo hotela sodelovati „Čitalnica“ in glede pevovodje za skupni zbor, nakar sem predlagal jaz, da naj vodi skupni zbor tov. dr. Mandič. S tem je bila stvar rešena.

Na veliko soboto je zbolel tov. dr. Mandič, ki še sedaj ni ozdravel popolnoma, in s tem je morda tudi zaspala cela stvar, namreč kar tiče prireditve drugega koncerta. Zaspalo pa ni, kakor je razvidno iz onega dopisa, ogorčenje v „Iliriji“ zaradi koncerta N. D. O., vzlic tako jasnemu pojasnilu tov. dr. Mandiča. Sicer sedaj piše onih „več Ilirijah“ tako-le: „Smo li mar zato, da nastopamo na raznih „vrtih in travnikih“, „frakariji“ pa v krasnih dvoranah?“ — potem ne vem — tu izražam sedaj le svoje osebno mnenje, za katero odgovarjam tudi osebno — ali ni v zadevi sodelovanja pri veselici N. D. O. dne 1. majnika, pri teh „večih Ilirijah“ tudi vplivalo še ono „ogorčenje“.

Smatral sem za svojo dolžnost, da pojasnim to zadevo glede koncerta „N. D. O.“ in upam, da je to pojasnilo tako jasno, da mora zadovoljiti vsakogar. Želim le, da bi tudi članstvo „Ilirije“, in to vse, brez razlike, izpoznalo to in bi ponehala ona animoznost, ki vlada sedaj v „Iliriji“ sami, pa tudi med drugimi društvi, kajti končno škoduje ta večna razdraženost v društvi in med društvi i drnštvom samim, i splošno sti, zlasti pa N. D. O., ki je posebno z zgoraj omenjenim načrtom imela najboljši na-

LISTEK.

ARTUR SEVER.

ŽENA.

Roman.

[45]

Prišel je slednjič dan, ki si ga je Rene določila za svoj odhod v sanatorij. Pripravila si je najpotrebnejše stvari, a po odvetniku je ukrenila, da sprejme njenega otroka v neko otroško vzgajališče.

In v trenutku odhoda polastila se je je nenadno želja, da vendar vidi svojega otroka, da vidi ono bitje, ki ga je tako sovražila, ki je krivo njenega neizmerne gorja. Vidi ga lahko, saj to ne spremeni niti v najmanj njenih čustev, sovražnih misli.

Poklicala je služkinjo, ki se je grozno začudila, ko jo je slišala vprašati po otroku. Kaj takega se dosedaj še ni dogodilo; povedala ji je, da otrok spi, nakar ji je Rene rekla, naj jo pelje v otrokovo sobo, ker se hoče posloviti od njega.

Govorila je popolnoma mirno, kajti zadnje dni so bolečine v glavi kolikorliko ponehale, ni imela več onih grozljivih napadov, tudi duševna letargija ni nastopala več v tako visoki meri, dasi jo je obvladalo še vedno ono mrtvilo, tako utrujeno in slabotno se je čutila po vsem telesu, komaj je stala, bolele so jo noge

in roke v vseh zgibih, z največjo silo in težavo se je držala pokonci, videlo se ji je včas, kot da se ji krči hrbtenica. A bolečine v glavi so prenehale, dasi je čutila v nji še vedno neko razbolelost, nikakega intenzivnega dela se ni mogla lotiti, ako je kaj delj časa premišljevala, čutila je, kako so zopet začele nemirno utripati žile...

Zato si je pa želela popolnega miru in sklenila kar najprej oditi v sanatorij.

In sama ni vedela, za kaj se je je ravno v tem trenutku polastila želja, da vidi svojega otroka. Materinske ljubezni ni poznala, ki bi jo mogla siliti k otroku, saj je proklinjala in zaničevala najsvetejšo nalogo žene-človeka.

Ali materinska ljubezen, čustvo materinske dolžnosti je prirojeno človeku, kot slednji živali, ta ljubezen, to čustvo je nek naraven nagon, ki ga čitijo vsa živa bitja od najnižjega pa gori do človeka.

In ta prirojeni nagon je premagal tudi Rene, ni bila to ljubezen, ne kako globoko čustvo, morebiti je bila tudi samo radovednost, samoljubje; hotela je videti bitje, ki mu je dala s toliko bolečinami življenje.

Odlašala je svoj obisk do zadnjega trenutka, ker je hotela otroka samo videti, a takoj oditi; bala se je sicer, da se ne bi ob pogledu na njega razburila, zato je čakala toliko časa, da se je popolnoma umirila.

Bala se je tudi, da je vendar ne bi premagala kaka sentimentalna materinska čustva, zato je odposlala služkinjo po opravkih, ker se ni hotela pred njo pokazati slabo in omahljivo. Svet in ljudje naj vedo, da sovraži svojega otroka, kot je nekdaj in še sedaj zaničuje njegovega očeta. Pripravila si je svojo potno obleko, naročila izvoščka, da bi se mogla takoj odpeljati, ko pride iz otrokove sobe...

Popolnoma mirno je odprla vrata in šla skozi celo vrsto sob, dokler ni obstala pred vrati, ki so vodile k otroku. Stala je nekaj časa mirno in prisluškovala, ničesar ni čula, tiho in mirno je bilo v sobi... par trenutkov je še počakala, nato pa je tiho brez najmanjšega hrupa odprla vrata in stopila v sobo.

Pogledala je naokoli in zapazila na otroški postelji mlado, speče dete... Skoro blizo se ni upala, bala se je, da ga prebudi... opazovala ga je oddaleč... tako mirno in sladko je spavalo, lahen srecen smehljaj je bil na njegovih ustnih.

Stopila je par korakov bliže... a malo je manjkalo, da ni glasno zakričala... v otrokovem obrazu je videla jasno začrtane poteze njegovega očeta... opazila je na otroku vse one poteze, ki jih je tako sovražila na svojem možu...

Polastil se jo je nemir, srce ji je začelo tako burno utripati, da se je morala z obema rokama zagrabiti za prsi...

Sedaj je spoznala, da je imela dovoljen, popolen in popolnoma opravičljiv vzrok, da je sovražila svoje dete, ki je živa slika onega človeka, ki je uničil njeno lepo življenje, ubil nje veselje in zdravje...

In spoznala pa je tudi maščevalnost usode... spomnila se je v tem trenutku besed, ki jih je nekoč govoril Henrik: Rene, uničeno življenje se kaznuje s smrtjo... maščujejo, grozno se maščujejo take stvari. Ona je ubila svojega soproga, počasi in svesta si svojega greha in zločina ga je mučila, a usoda se je maščevala. Potrato ji je zapustil živo bitje, živo slabo vest, ki naj jo spremlja skozi vse življenje, ki naj ji bo vedno za petami, ki naj jo v trenutkih največjega veselja spominja njenega zločina, ki naj ji v sredi vesele in razuzdane družbe kliče v spomin njeno grozno dejanje!

Grozno, kruto se je maščevalo vse to nad njo... vsi gresi njenega življenja so zahtevali sedaj zadoščanja... A Rene ni občutila sebi kesanja, preveč bojzljiva je bila; bala se je samo onih grozljivih ur, ko se ožive vsi spomini, ko se prikažejo iz teme strahovi... ko pride trenutek, ko stopi sad njenega lastnega telesa pred njo in ji zakliče z glasom usode: Zločinka! Ubila si mi bitje, ki bi me ljubilo, pahnila si me v svet kot nerabno stvar... bodi prokleta...

Bodi prokleta!

men, izramati obstoječa nasprotja med narodnimi pevskimi društvi; le žal, da se ji ni samo to ponesrečilo, temveč se ji še celo šteje v greh. Upam, da si mi tudi s tem pojasnilom ne zgodi tako.

V Trstu, dne 29. aprila 1910.

Anton Ekar
strokovni tajnik N. D. O.

Slovanski Jug.

Pred volitvami v bosanski sabor.

(Izvirni dopis „Jutru“.)

Sarajevo, 28. aprila.

Predpriprave za volitve v bosansko-hercegovski sabor so v polnem toku. Vse stranke razvijajo že veliko agitacijo, a z zadovoljstvom se mora konstatovati, da sta se srbski stranki „starih“ in „mladih“ vjedili za skupne kandidate. Rezultat tega sporazuma je tudi sprememba v uredništvu „Srpske Rijeci“. Glavni urednik A. Omčikus je odstopil, a na njegovo mesto je prišel energični dr. Jevto Dedijer, urednik „Prije-gleda“, a kot zunanji sodruidnik je pristopil bivši urednik mostarskega „Naroda“ Risto Radulović; Veljko Petrović je ostal dalje v uredništvu kot glavni sodruidnik. Ta imena so jamstvo, da se bo list dobro urejeval.

„Musavat“ je postal organ muslimanske narodne organizacije, ali uredništvo se je malo spremenilo. Konzervativni elementi so večkrat poskušali doseči sporazum z narodno organizacijo. Te dni je začel izhajati nov list „Samouprava“, organ muslimanskih demokratov, pod uredništvom Osmana Gjikića in Smailage Cemalovića. List se urejuje zelo dobro, v čisto demokratičnem duhu.

Katoličani so razdeljeni na dve stranki: ena se grupira okoli „Hrv. Dnevnika“, druga okoli „Hrv. Zajednice“. Prvo vodi nadškof Stadler, a drugo dr. Mandić. Glede skupnih kandidatov se katoličani ne morejo vjediniti.

Dobro so organizirani socijalni demokrati, ki postavijo svoje kandidate v štirih volilnih okrajih.

Tudi vlada ne spi, nego agitira z vso vmeno za svoje kandidate. Teh dni je poslala svojega svetnika R. Cvjetičanina v agitacijo za njene kandidate pri srbskih uradnikih. Uspeha ta agitacija ne bo imela, ker je vse Srbe navdušil sporazum med „stari-mi“ in „mladimi“. Srbski kandidati so sami možje, katerih imena so narodu še dobro znana, n. pr. Peter Kočić, Grgjić, Risto Hadži-Damjanović, Šola i. dr.

Tak je strankarsko politični položaj v Bosni in Hercegovini pred volitvami, na katere so najbolje pripravljeni pravoslavni Srbi, a najslabše katoličani, ki se dajo voditi od svojih fanatičnih duhovnikov in od vladnih slug.

J. Milosav.

Spolni pregled.

Elzas-Lotaringija.

Elzas-Lotaringija, ki so jo Nemci leta 1871. osvojili od Francozov, dosedaj ni imela nobene autonomije, ker so Nemci hoteli najprej germanizirati ti dve deželi in še-le potem jima dati avtonomijo, kakršno imajo tudi druge zvezne nemške države. Sedaj je Elzas-Lotaringija menda že dosti germanizirana — saj poznamo nemško metodo! — ker dobi v kratkem svoj deželni zbor, ali svoje dinastije še vedno ne dobi, nego ostane za vselej (oziroma vsaj dotlej, dokler jo Francozi ne vzamejo Nemcem) podvržena direktno nemškemu cesarju. Tako je vsaj cesar Viljem izjavil teh dni, ko je obiskal ti dve nekdanji francoski, sedaj pa že na pol germanizirani pokrajini.

Ruska дума in vojna uprava.

Ruska vlada zahteva od gosudarstvene dume nič manj kot 700 milijonov izrednega

kredita za suhozemno vojsko in ravno toliko za vojno mornarico. Stranka oktobristov izjavlja, da bo glasovala proti temu predlogu, ako se ne odpravijo silni nedostaki, ki se zapažajo posebno pri vojni mornarici. To pa ne bo šlo tako lahko, ker so ti nedostaki tako veliki, da bi se moralo več let jako vestno nadzorovati celo mornarično upravo, da bi se onemogočila vsa ona velika poverjenja, ki so postala prava specijaliteta višjih ruskih mornaričnih organov. Pri suhozemni vojski tudi ne vladajo mnogo boljše razmere, ali take brezvestnosti ni nikjer kot pri upravi vojne mornarice. Posledice te brezvestnosti je Rusija čutila v vojni z Japonsko.

Nemiri v Jemenu.

Turška vlada je obveščena, da arabske nemire v provinciji Zemen provzročajo oni reakcionarni muslimani, ki so se po proglazenju ustave izselili iz Turške v Egipt, kjer razvijajo sedaj živahno akcijo proti ustavnemu režimu na Turškem. To delo je tem lažje, ker se nahajajo v bližini onih turških pokrajin, kjer so muslimani najfanatičnejši nasprotniki mladoturškega režima in jih ni težko nahujskati na upor. Mladoturški režim bo moral vedno računati z dvema odločnimi nasprotnikoma ustave: z Arnauti in s prebivalci Zemen in bližnjih pokrajin. Dobro je za Mladoturke to, da imajo močno oporo ravno v evropskih vilajetih, ki obvladujejo Carigrad.

Dnevne vesti.

Naše ljubljanske Slovenke slove po svoji dosledni narodni zavednosti bog samve kako daleč po svetu. To so pokazale že večkrat, najlepše pa pri zadnjem vojaškem koncertu v Zvezdi. Ne za to, ker so bile pri vojaškem koncertu, ampak zaradi njih naravnost krasne slovensčine zaslužijo, da jim za 1. majnik postavimo primeren spomin v „Jutru“. Danes jim zapišemo le nekaj njih lastnih cvetk v njih lastni album. Evo citajte! „Slišite, erzählen Sie doch, kako je to b'lo.“ — „Ali si ga vid'la, wie er fesch ist“, kaj? — „Včeraj me je pa prvi... oni pedinal... Kateri? No, oni s tistim fesch Schnurbartom“... No, in... „Und er hot gesogt, bir gehen za prv'ga majnika na Rožempoh špacirat“... Za to pot dovelj, ne? Ali so to gojenke Boltatovega Pepeta ne vemo, vemo pa, da so to — tužna majka, naše ljubljanske Slovenke. Vsako šalo na stran! Slovenci! Če mi sami, še posebno naš mladi ženski naraščaj v deželni prestolici, v osrednj Sloveniji, na javnih sprehajališčih tako malo čislajo svoj materin jezik, kako naj ga čislajo drugi, zlasti naši narodni sovražniki, kako potomstvo, kaka bodočnost slovenskega naroda se nam obeta! Kdor sam svoj jezik ne spoštuje, ta sam v svojo lastno skledo pluje. Zato ljubljanske Slovenke; nehajte z Vašo „slovenščino“, bodite res Slovenke!

Torej katero pivo se je na gradu točilo? Neki vidilni gospodje hočejo biti vsaj malo enostranski, pa so pustili v Knaflovi ulici razglasiti, da so šentjakobska-trnovska in šentpeterska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda točili le češko akcijsko budjeviško pivo, torej pravo slovansko pivo. Stvar je treba proti našemu prvotnemu namenu nekoliko natančneje pojasniti. Malo vrstic zgorej menda ravno isti gg. v istem listu priznajo, da se je celo jurjevanje na ljubljanskem gradu vršilo pod firmo družbe sv. Cirila in Metoda. Dobro! Če se je vsa prireditelj vršila pod to firmo, potem je več kot samo ob sebi umevno, da bi gg. morali skrbeti tudi zato, da se tudi na cellem jurjevanju in ne le pri zgorej omenjenih podružnicah toči izrecno le slo-

vansko pivo. To bi morali že zaradi tega skrbeti, ker so v svojih reklamah še dan pred jurjevanjem v istem listu označili „Unionsko“ pivo kot nemško pivo in sicer kot pivo slabše kvalitete. Če kdo postavi drugim kak princip, mora gledati, da ga tudi dosledno izvršuje. Kako pa je bilo s to doslednostjo v resnici na jurjevanju? Prva gostilna desno pri vhodu je točila „Unionsko“ pivo. Mi smo bili priča, kako je to nemško pivo ravno prve vrste naprednjakom izvrstno teknilo. Druga gostilna pred vhomom v kapelico je točila res češko budjeviško pivo. A takoj njena sosedinja je točila zopet „Unionsko“ nemško pivo. Veliki sodi, prosto zunaj ležeči, so nam naznanjali veliko slovansko — doslednost v izvrševanju gesla: Svoji k svojim! In takoj zopet sosedna gostilna pri vodnjaku je točila Puntigamsko — torej zopet nemško pivo. In ona poleg nje v v bližini „muzeja“ je točila res zopet češko Budjeviško pivo. Potemtakem se je izmed petih gostilen točilo na treh krajih nemško pivo (dve „Union“ eno Puntigam) in le na dveh mestih češko, torej res slovansko pivo. Tako je gospodje in nič drugače! Naš prvotni namen ni bil, Vam to podrobno obrazložiti, marveč mi smo le kritizirali, da se je na jurjevanju na ljubljanskem gradu pod firmo družbe sv. Cirila in Metoda sploh točilo kako drugo kakor slovansko pivo. In le, ker smo videli tako nedoslednost, smo tudi primeroma pripomnili, da ako se že poleg češkega toči še kako drugo pivo, zakaj mora to pivo biti ravno iz nemških pivovarn in ne rajši bodisi iz katerekoli naših domačih slovenskih pivovarn. Mi smo trdno prepričani, da bi bila taka pot družbi prinesla večji gmojni, gotovo pa večjega moralnega dobička, nego pa je prinesla pot, da se je na jurjevanju točilo izmed petih krajev v treh krajih nemško pivo. Tako daleč seči prvotno nismo imeli namena, in če smo to storili šele danes, naj si dotični prizadeti, ki mislijo, da je „Jutro“ samo za gotove čase dobro, sami sebi pripisejo. Nam samim je družba sv. Cirila in Metoda presveta, da bi hoteli vpriparjati proti njej kake neprilicnosti in ravno zato, ker nam je presveta, zahtevamo, da se prihodnjič družbi ugled ne bo kalil z nemškim pivom. To odkrito iz srca povedano — pa brez zamere!

Nemci se hvalijo. Tisti proroški „čudeži“ 20. septembra rode res krasne sadove — ampak pri Nemcih. Ti imajo od krvave noči 20. septembra največji dobiček. Najprvo so jim priskočili nemški bratje cellega sveta na pomoč. Trgovci so začeli prodajati navadno predmete vsakdanje življenjske potrebe pod normalno ceno. To je vleklo. Slovenci so kar trumoma oblegali take trgovine. „Čimveč,“ so rekli, „jim tega blaga pokupimo, tem preje jih vničimo“. Imenitna špekulacija! Le zagrešiti jih more samo narod kakor smo mi. Kar nič niso pomislili, da za razliko cene odškoduje vse take trgovce deloma društvo „Südmark“, deloma so dobili podporo iz nalašč za te namene pobiranega nemškega obrambnega sklada. S takimi podporami podprti so nemški trgovci lahko prodajali privlačno blago, kakor sladkor, petrolej, olje i. t. d. globoko pod navadno ceno. Kdo je imel škodo? Gotovo le slovenski trgovci, ki brez vsake podpore take konkurence niso mogli prenesti. In tako je obstalo. Pravzaprav ni res. Kajti nemški trgovci, kakor hitro so videli, da so si slovenske odjemalce privezali nase, so šli polagoma s cenami navzgor. Izgovor se hitro najde, Slovenec je pa še tako starokopiten, kogar se enkrat privadi, tega ne bo kmalu zapustil. In tako vidimo danes pol drugo leto po septembrskih dogodkih, da se nemške trgovine, ki so izpočetka vpile, da propadejo, na-

ravnost imenitno razcvitajo, medtem ko slovenske trgovine očitno nazadujejo. Mo-goče, da so nekateri tega tudi sami krivi, toda glavni vzrok tiči v zgoraj omenjenih razmerah. Danes so prišli Nemci v Ljubljani in na Kranjskem sploh tako daleč, da javno priznavajo, da se jim med Slovenci še ni nikdar tako dobro godilo, kakor po „čudežih“ 20. septembra 1908.

Deutsche kgl. böhmische Landwirtschafliche Akademie, Tetschen-Liebwerd. To nemško reklamo za nemško poljedelsko akademijo je dal nabiti slovenski ravnatelj slovenske (?) II. državne gimnazije v Ljubljani. Kdor ne verjame, se lahko sam prepriča v veži desno na šolski razglasilni tabli omenjenega zavoda.

„Skandal für Laibach“ Glas iz občinstva: Nek gospod se proti kritikam, kako se v Ljubljani prevažajo smeti, rad izgovarja na druga mesta, kjer je baje ravno tako. Progodilo se je pa te dni, da je prišel iz enega teh mest nek gospod, ki je tudi že videl mnogo drugih mest po svetu. Bilo je kmalu po 12. uri pop. V neko ulico pride voz odprtih vrat — s smetmi in se ustavi pred neko hišo. Lop! lop! je letelo od vseh strani v voz. Naenkrat potegne sapa in cela ulica je bila zavita v oblake raznih smrdljivih smeti. Otroci in mlajši so bežali, drugi so prišli za robce pa si tiščali usta. V ta prizor je zašel tudi dotični tujec, ki je ves prizor označil s tremi besedami: „Skandal für Laibach!“ Naj se komu zamerimo ali ne, ampak način kdaj in kako se pri nas smeti izvažajo ter prevažajo je res škandal za Ljubljano.

Halleyev komet se včeraj zjutraj vsled oblačnega neba ni mogel opaziti. Na ljubljanskem gradu ga je pričakovalo mnogo občinstva — ne zaman, ga je namreč nek hudomušnež s svojimi duhovitimi kometi izborna zabaval. Druge nesreče ni bilo. Komet se vidi le ob jasnih jutranjih urah, vsak dan bolj zgodaj (sedaj okoli 3. ure).

Izpit za zidarskega mojstra je napravil pri tukajšnji deželni vladi Rudolf Rusjan.

Odvetniško pisarno je otvoril v Dalmatinovih ulicah (hotel „Strukelj“) znani narodnjak gospod dr. J. C. Oblak. (Glej današnji inšert.)

Ne trpinčite uboge živali! Poroča se nam: Zadnje deževne dni smo videli pri dveh večjih podjetjih naravnost žalostne obžalovanja vredne prizore, kako se po nepotrebnem trpinči uboga živino. Pri podjetju Supančič, pri zgradbi obrtne šole na Mirju so vozniki konje, vprežene v težko naložene vozove poganjali, da je uboga živina kar trepetala, ko je večkrat prišel voz v položaj, da je globoko v blatu obtičal. Voznik priganja in bije žival, namesto, da bi vzela oblast svoj bič v roke pa vdarila po podjetnikih, ki se ne pripravijo z vtrjeno vožnjo potjo še predno se prične delo zgradbe same. Drugi podjetnik Seravalo na Dunajski cesti ima tam za topničarsko vojašnico neko svojo jamo, iz katere prevažajo pesek, gramoz itd. Pot v jamo, mesto, da bi bila lepo po ovinkih izpeljana, pa gre naravnost navpično dol. Po taki, za živino in voznika nevarni poti se prevažajo dan na dan in tega nedostatka nihče ne zapazi. Društvo za varstvo živali, kje si? Na to imamo še zaupanje, naše oblasti se pa za take stvari itak ne brigajo, drugače bi se kaj takega v Ljubljani sami ne moglo zgoditi.

Dva „ljubeznjivca“. Ko je četrtek zjutraj prišel prevoznik Ivan Zupančič malo preje k skladišču južnega kolodvora, ga je nočni čuvaj napodil: marš ven baraba! Ker mu je povedal še nekaj takih „ljubeznjivosti“, je šel prevoznik po stražnika. Ta pa namesto, da bi bil branil napadenca, mu

 Dalje v prilogi.

Preplašeno se je ozrla Rene po sobi naokoli, zdelo se ji je, da je čula jasno in razločno te besede, da so odmevale v zamolklih odmevih po vseh stenah...

Bodi prokleta!

Ali naj nosi to grozno prokletstvo vse svoje življenje s seboj, ali naj ne najde nikjer miru... Videlo se ji je in bila je prepričana, da mora čuti vedno le te besede... čuti jih mora iz lahnege šustenje večernega vetra, iz viharja, iz petja, iz godbe... Nikjer na svetu ne najde mirnega zavetja, kot divje furije bodo zanjo spomini... strahovi... in tako naj bo njeno življenje... strah, groza, obup, peklo? (Dalje.)

Mali listek.

Književnost, gledališče, umetnost.

Slovenska Talija v sezoni 1909/10.

(Konec.)

Naša opereta pa je letos izdatno napredovala tudi v igralskem oziru ter se je prvič oživljala s plesi, ki jih je naštudiral z zborom in s solisti strokovnjak. Tako smo imeli letos pravzaprav prvič na svojem odru resnično opereto, kar je priznavalo tudi občinstvo in kritika.

Seveda so za opereto iste težkoče,

kakor za opero. Zbora podnevi ni na razpolago, zbor ne more k nobeni generalni skušnji na odru — a vrhu tega je še velika zapreka dejstvo, da deluje mnogo članov operete tudi pri drami in pri operi. Tako so imeli nekateri člani tri skušnje istočasno, naenkrat, česar seveda dejansko nikakor ni možno izvršiti. Torej so člani manjkali vsak hip pri tej ali oni skušnji, kar je zadrževalo nagli razvoj repertoarja in pravočasno uprizorjanje novitet. Sredi nervoznosti kapelnikov, režiserjev in solistov brez partnerjev delovati pa je velika muka!

Na operetnem polju pa je zabeležiti vesel pojav, ki je čisto nov v slovenskem življenju. Ravnateljstvu se je posrečilo pridobiti troje odličnih gojenk Glasbene Matice za to, da so sodelovale dejanjsko pri naši opereti. S tem se je dosegel krasen finančni uspeh.

Prav toplo želimo, da bi se zdaj, ko se začno priprave za bodočo sezono, oglasilo čim več resnično navdušenih gospic in gospodov enakih sposobnosti! Naj bi se iz vseh slovenskih delov priglasili gospodje in dame, ki se žele posvetiti naši Taliji! Ravnatelj bi si rad osebno ogledal predstave na deželi, da vidi na odru in da se seznani z reflektanti, ki imajo ne le navdušenje, nego tudi resno voljo in sposobnost služiti

slovenski Taliji. Saj živi morda kje kak velik talent, a ne opazijo ga. Naj se ne sramuje, nego naj se javi sam ali pa naj dobi koga, ki opozori nanj naše gledališče! Dobrodošel bo vsakdo. —

V minoli gledališki sezoni se je doseglo najvišje število predstav, in člani niso še nikdar tolikokrat nastopili, kakor v pravkar minoli dobi. Vseh predstav je bilo 129, in sicer 53 dramskih, 46 operetnih in 30 opernih.

Vsak mesec je bilo 8—9 dramskih predstav, 5 opernih predstav in 7—8 operetnih predstav.

Vsak teden je bilo povprečno 2 dramskih predstav, 1—2 operni predstavi in 1—2 operetni predstavi.

Dramski personal je štel 18 članov.

Operni in operetni personal 15 članov.

Zbor 13 dam in 16 gospodov: 29 članov.

Stalnih epizodistov 6 članov.

Komparzov (za honorar) 12—15 članov.

Tehnično osebje 5 članov.

Stalnih angaževancev je bilo 68.

S honorarji plačevanih 12—15.

Torej je štel vse osebje skupaj 80 do 95 oseb.

Letos je doseglo „Dramatično društvo“ svojo 2000. predstavo. Ako se pomisli, da je moglo doseči prvi 1000 predstav šele v dolgi dobi od svoje ustanovitve do 13. febr. 1899, a od 13. februarja 1899 do 27. marca 1910 že drugi tisoč, moramo konstatovati, da smo v zadnji dobi zelo naglo napredovali. Jubileja 2000. predstave se je spominjala tudi „organizacija čeških igralcev“ v Pragi, ter je njen predsednik g. Adolf Dobrovólný, bivši režiser v Ljubljani, poslal prijazno čestitko. Stik s Čehi je torej večji kakor s — Slovenci... Ker se je minola sezona zaključila tudi brez novega dolga in brez novega deficita, moremo biti z njo le zadovoljni. Za bodočo sezono pa naj bi se želje našega občinstva izražale ravnateljstvu že sedaj, ko jim je morda še mogoče ustreči. Glede repertoarja in glede osebja ima ta ali oni Ljubljančan svoje želje, zahteve in pomisleke. Naj jih izrazi sedaj! Stiki med občinstvom in vodstvom gledališča morejo roditi le najboljše sadove.

In da bi se ti stiki utrdili, v to svrhu je „Jutro“ prineslo to poročilo.

Madame Talija se Ljubljančanom pri-poroča in jih pozdravlja.

V. F. J.

je še par krepkih povedal in tako je težko žaljeni primoran, mogoče na drugem mestu si poiskati zadoščenja.

Mrtvim proglašen — pa živi. V Jutru št. 34 z dne 5. pr. m. se nam je sporočalo, da je zidar Ferdinand Turk kleparja Frana Zupančiča tako silno po glavi udaril, da je prebil čeljustno odvodnico. Pozno tisti večer, ko so težko poškodovanega Zupančiča prepeljali v bolnico, se je nam naknadno sporočalo, da je Zupančič že umrl. No pa ta vest je bila nekoliko prezgodnja. G. Zupančič, ki je med tem zopet okreval, nas — namreč obvešča, da še živi in misli tudi še med nami živimi ostati, dokler se bo le dalo. Na praznik 1. majnika ga torej proglašamo zopet živim in zdravim!

Vreme. Kakor vse kaže, bo imel naš vremenski „prorok“ prav. Le nepričakovan obrat in pojav severnih vetrov obvaruje 1. majnik pred zelo neugodnim vremenom. Iz daljnjih krajev pa imamo pričakovati slabih poročil.

Društvene vesti.

Javno predavanje. Ljudsko izobraževalno društvo „Akademija“ priredi dne 3. majnika t. l. ob 8. zvečer javno predavanje v Mestnem domu. Predaval bo c. kr. prof. g. Josip Reisner o „brezžičnem brzojavu“. Svoje interesantno predavanje bode pojasnjeval z mnogimi poskusi. Vstop vsakomur prost, pobirali se bodo le prostovoljni prispevki. Z ozirom na zanimivo snov predavanja pričakujemo najobilnejše udeležbe.

„Slovenska Matica“ javlja: Knjige za 1909. leto je še dobiti. Želeti je, da se za nje oglašajo vsi bivši člani. Tudi potrebno je, da imajo knjige za to leto vsi tisti, ki so se letos že oglasili kot matični člani ali se šele mislijo oglasiti. Minulega leta je namreč izšel I. del „Koroške“ in letos izide II. del. Le kdor je obe leti član, ima torej celotno delo. Slovenski zemljevid se zdaj tiska v državnem geografskem zavodu na Dunaju. Gotov bo okoli novega leta. Ker so stroški veliki, naj bi se oglašali tudi naročniki v sorazmernem številu.

Posebni vlak v Zagreb. Vozni listki so došli in se dobivajo pri hišniku „Glasbene Matice“ danes od 10. ure dopoldne ves dan in jutri ves dan do 7. ure zvečer. Na kolodvoru se listki ne bodo prodajali. Kdor se je torej prijavil, naj se potrudi imenovana dneva v „Glasbeno Matico.“ Nove prijavitve se sprejemajo tudi še ta dva dneva. Dosedaj (petek zvečer) je prijavljenih skupaj s pevskim zborom in „Slovensko filharmonijo“ 319 oseb.

I. veliki delavski izlet v Trst, ki ga priredi ljubljanska „N. D. O.“ dne 8. maja ostane gotovo v živem spominu vsem, ki se ga bodo udeležili. Ko se kmalu od Nabrežinske postaje pokaže veličastna slika jadranskega morja, Miramara, a potem panorama Trsta, luke, svetilnika i. t. d., i. t. d., vsplamti vsakemu Slovenu srce. Saj je Trst največje slovensko mesto, kjer živi nad 80.000 Slovencev in te naše istokrvne brate borilce za slobodo rodu ob Adriji gremo obiskati!

Delavci so to; njihova dlan je žuljava, zato pa imajo srca plemenita, dovzetna za vse dobro svojega naroda.

Ti delavci in boritelji nas bodo sprejeli z odprtimi rokami, veseli bodo, da vidijo rojake iz bele Ljubljane, ter nam bodo razkazali zanimivosti Trsta, arsenala, proste luke, plinarne, sploh v vsem nam pojejo na roko, tako da ne bo nikomur žal, da je preživel par uric med našimi žilavimi in vstajnimi tržaškimi Slovenci.

Na veselici, ki se vrši pri Tirolcu, (all' Tirolese) odkoder se nudi gledalcu čudovita slika tržaških pristanišč, pomolov, tovarn, palač i. t. d., bo tudi zabave do mile volje.

Brhke Tržačanke bodo marsikomu srca vnele, ne samo v družabnem, nego tudi v narodnem oziru, ker tako samosvestnih deklet in žena kot so one ne premore Slovenija, tako so ponosne na svoj narod.

Mnogo je naših ljudi, ki sploh še niso videli morja, ladij, ladjedelnice, luk, pomolov in takih velezanimivih naprav, vse to se jim nudi sedaj, po nizki ceni in kar je največ, v dobri družbi. Tudi predstava v Narodnem domu bo velezanimiva.

Mislimo, da ne bo nihče zamudil te res ugodne prilike.

Ker občinstvo kaj pridno sega po izkaznicah za vožnje listke, je upati, da bo posebni vlak tako obsežen, da nas bodo Tržačani veselili!

Onim, ki se udeležijo izleta v Trst se naznanja, da se dobivajo izkaznice danes v nedeljo od 10—12 dopoldan in 1—3 ure popoldan v prostorih N. D. O. (staro vojaško oskrbovališče). Z dežele se lahko naročajo izkaznice po pošti, III. razred 5-80 K, II. razred 8-80 K.

I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani opozarja hišne posestnike, da prazna stanovanja pravočasno naznanijo v društveni pisarni, Gospodska ulica št. 20. od 6—7 uro zvečer, ker je po praznih stanovanjih veliko povprašuje.

Ustanovni občni zbor mariborske podružnice zveze jugoslovanskih železničarjev se vrši v četrtek, 5. majnika t. l. ob 4. uri popoldne v mali dvorani „Narodnega doma“ v Mariboru. — Slovenski železničarji brez razlike, udeležite se s svojimi soprogami mnogoštevilno tega važnega občnega zbora!

Kaleidoskop.

V dnevih kometa.

Kometu ni dobro samemu biti... Dolgčas mu je prišlo med plešastimi solnci in med golimi, neobraščenimi lunami; jezero je švrknil z repom in se napotil proti zemlji.

Ali se ga je zemlja zbalala! Prekinprek se je odela v ugibanje in v tarnanje; plašnejši prebivalci njene površine so se celo spotili od smrtnega strahu: tako se nam bliža komet, in marsikatera pobožna tercijska se izpoveduje svojih grehov, ko v duhu vidi viseti na njegovem repu dan in uro sodnjega dneva...

No, zvezdogledi in pratikarji velé, da nevarnost ni tako huda; dobra zemlja mora prenesti mnogo kometov, preden najde večni mir in pokoj, in naposled je najtostejši kometov rep vendarle prenehak, da bi kar tebi nič meni nič ugonobil zdravo zemljo, ako jih slučaj podkuri na ravs in kavs.

Kdo ve, koliko nebesnih katastrof je že povzročila zemlja na svoji poti, ne da bi jih pozabila? Kdo ve, kolikrat je bilo resnica, da se jih je „zaradi zemlje že mnogo pogubilo!“ Morda se naša hudomušna mati nasprotno strahu malodušnežev porazjezi in kometa kaj odškrne, da bo naprimer žalostno odgovorjal v nebeški mrak:

„Oj, zemlja širna, zemlja lepa, ti vsa si bila moja last: al zdaj sem pa komet brez repa, ko vjel sem se v nesrečno past!“

Angleški romanopisec Weks je spisal zanimiv roman, kjer pripoveduje, kako pride zemlja v dotiko z repom navadnega kometa, ki je sestavljen iz tako prijetnih snovi, da jo pripravi v največjo naslodo in zaplodi po nji celi srečno, blaženo življenje.

Veste, česa me to spominja? Kakšna primera mi hodi na um?

Takšne zemlje so navsezadnje vsi avstrijski ministri in avstrijski Nemci sploh: kadarkoli zažuga kak slovenski komet na obzorju, najprej kriče o revoluciji in kličejo vse svetnike: nato sledi majhen ravs in kavs s kometom, ki je nasprotno njihove strahu vselej neznansko krotak in prijeten, in vselej prinaša vladi blaženost končne zmage in profita — t. j. Slovan-komet z mehkim repom zleze vladi redno tako globoko v črevo, da bi bil hudič, če ji ne bi povzročal naslade in srečnega ščegljanja.

Ko je opravil ta posel, pa skrči svoj omeščani rep, odkrmarja naprej v svojo temo in zbira za spomenik katastrofe, ter ga je že naprej vesel: prelepa dekoracija, spomin za pozne rodove.

Pa včasih ga ne sme postaviti. Kajti kometov rep je mehak in dela zemlji le naslodo, nevarnosti pa nikoli.

King-Fu.

Narodno gospodarstvo.

Novo državno posojilo. Postava o novem državnem posojilu v znesku K 236.000.000 — dobila je najvišje potrjenje. Tudi pogajanja med poštno hranilnico, katera je prevzela to novo izdajo 4% avstr. kronske rente, in posameznimi bančnimi zavodi glede razpečavanja te nove rente so končana. V konsorciju pri izdaji nove rente direktno vdeleženi zavodi, katerih je 25, nahaja se tudi Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Na podlagi tega oddaja Ljubljanska kreditna banka, dokler zaloga ne poide, 4% avstr. kronsko rento po originalnem dnevnem denarnem kursu dunajske borze, ter se opozarjajo na to ugodno priliko zlasti hranilnice in posojilnice, kakor tudi drugi denarni krogi.

Iz krogov konsumentov dobili smo naslednjo, gotovo jako umestno notico: Vse pisarenje in pričkanje o tem, kako pivo se je točilo o „Jurjevanju“ na ljubljanskem gradu bi odpadlo, ko bi se Slovenci dosledno držali gesla „Svoji k svojim“ in jemali in zahtevali pivo od domače pivovarne na Vrhniki ali pa od Delniške družbe Žalec — Laški trg. Izdelki teh pivovaren so naravnost izborni in prekašajo glede kakovosti daleko piva tujih nemških tovarov.

A. JUGOVIČ.

Hranilnice.

Po § 2. dosedanjih pravil ima vsak član predlagati nove člane v društvo. Ta pravica se je v novih pravilih omejila, ker si ravnateljstvo pridržuje izključno pravico, da sme le ono samo predlagati nove člane

občnemu zboru. To je eno najbrezumnejših in zaeno najnevarnejših določil, katero v svojih posledicah vodi do škodljivega nepotizma. Zdaj volijo člani ravnateljstvo, zdaj pa ne more nihče zoper voljo ravnateljstva postati član hranilnice. To je pač prikladna naprava, da se lahko za vselej izključi vsakdo, kdor ravnateljstvu ni po godu.

Paragraf 11. dosedanjih pravil je dajal upanje, da bi se imenovali okrajni zaupniki, ako bi jih bilo treba. Sploh na podlagi tega določila in upoštevajoč nalogo hranilnice, napravila je na zahtevo c. kr. deželne vlade c. kr. kmetijske družba za Kranjsko v posebni spomenici natančen načrt o tem, kako preskrbeti kmetkemu posestvu primeren kredit.

Hranilnica je zavrgla ta načrt in zavrgla je v novih pravilih celo to, da bi se po deželi postavili okrajni zaupniki, dočim kmetovalec večkrat, četudi ima lepo posestvo, more dobiti posojilo le proti odesnim obrestim, da plača davke, ali pa je prisiljen prodati še nedozoreli pridelek v polovico škode.

C. kr. deželna vlada naj poskrbi, da se za uloge uvede nadzorsvo.

Z ozirom na novi načrt hranilničnih pravil dovoljujejo si podpisanci vprašati visoko vlado:

1. Ali je visoko vlado volja zahtevati, da se odpravijo vsa določila načrta novih pravil Kranjske hranilnice v Ljubljani, ki so v nasprotju z dvornim dekretom z dne 26. septembra 1844, števil. 29.304?

2. Ali visoke vlade ni volja, da radi velike važnosti, ki jo ima hranilnica za celo deželo, ta načrt predloži deželnemu zastopstvu, da izreče o njem svoje mnenje in želje?

V Ljubljani, dne 22. novembra 1866. Dr. E. H. Costa. Ivan Kapelle. Josip Zagorc. Ignacij Klemenčič. Josip Debevc. Dr. Lovro Toman. Luka Svetec. Ivan Toman. J. N. Horak. Dr. Bleiweis. Locker.

Odgovor c. kr. deželne vlade.

Vsak človek bi mislil, da se bode vlada ozirala na zelo tehtne pomisleke in resne opomine deželnih poslancev in da bode preskrbela, da se Kranjska hranilnica postavi na postavno podlago. C. kr. namestnik baron Bach je na seji deželnega zbora dne 18. decembra 1866. odgovoril na interpelacijo, toda tako, da je presenetil vse poslance. Rekel je, da bode gledal, da se bode uvaževala vsa zakonska določila, tudi je obljubil, da bode upošteval pravilnik iz l. 1844., ali naposled je omenil, da bode odpravil nedostatkosti, ali da se bode posvetoval z navnateljsvom o stvareh, ki so merodajne za Kranjsko hranilnico in ki bi njeno občeukoristno delovanje ohranile in povečale, toda omenjenega načrta pravil nima volje predložiti deželnemu zastopstvu, da o njem izreče svoje mnenje.

Cesarski namestnik dežele Kranjske je torej izjavil, da se bode posvetoval z gospodi ravnatelji, kar pomenja, da bode vse tako uredil, kakor bode po volji ravnatelja Kranjske hranilnice v Ljubljani.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Arnavtski upor.

Skoplje, 30. aprila. (Izvirno.) Okolica Skoplja je pravo vojno taborišče. Vojna krdela neprestano prihajajo in odhajajo, a iz daljave se sliši grmenje topov. Čez Skoplje se transportirajo neprestano ranjenci proti Solunu. Iz števila teh ranjencev se da sklepati, da se vršijo okoli Kačanika hude bitke.

Skoplje, 30. aprila. **Turška vojska** je po hudih bojih in po težkih izgubah z naskokom **zavzela klanec Kačanik in Arnauti bežijo v največjem neredu pred prodirajočo vojsko**, ki preganja bežeče Arnauts od vseh strani.

Solun, 30. aprila. (Izv.) Ravnokar je dospela semkaj vest, da so bili Arnauti pri Kačaniku popolnoma poraženi. Iz Soluna je odšlo na bojišče osem novih batalijonov.

Kritičen položaj na Kreti.

Pariz, 30. aprila. Konzuli velikih sil so opozorili poslance kretskega narodnega zastopstva, da velike sile ne bodo dopustile, da bi oni prisegli zvestobo grškemu kralju. Poslanci vseeno vztrajajo pri svojem sklepu, in ako v resnici prisežejo zvestobo grškemu kralju, odpošljejo velike sile vojno brodovje v kretske vode in **izkrcajo na otoku večje vojaške oddelke.**

„Sloboda“ na Nemškem.

Berlin, 30. aprila. Ker se socijalni demokratje pripravljajo na demonstracije radi reakcionarne volilne reforme, razglašajo oblasti, da bode v tem slučaju postopale

najstrožje. (Najbrže bodo delavce kar streljali, kar bi popolnoma odgovarjalo duhu, ki vlada v junakarski Pruski.)

Dopolnilne volitve na Angleškem.

London, 30. aprila. Pri dopolnilni volitvi v Westminsteru je zmagal liberalni kandidat Eward z 8694 glasovi, med tem ko je dobil konzervativni kandidat samo okoli 2000 glasov.

Velik požar.

Berlin, 30. aprila. „Berl. Lokalan-zeiger“ javlja iz New-Yorka: V Cornwille-u se je vžgal neki velik hotel, ki je v najkrajšem času bil ves v plamenu. Zgorelo je 12 hotelskih gostov, a 20 je težko ranjenih. Nekateri gosti so se rešili s tem, da so poskakali čez okna na rjuhe, ki so jih držali gasilci. Hotel je bil lesen.

Podraženje piva. Z današnjim dnevom se je podražilo pivo za 2 vin. Več jutri.

Zahvala.

Šentjakobsko-trnovska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je priredila v nedeljo, dne 24. aprila 1910 na ljubljanskem gradu „Jurjevanje“ v prid naši šolski družbi. Prireditelj je prinesla okrog 600 kron čistega dobička. Da se je dosegel tako lep uspeh, je predvsem za sluga naših narodnih in požrtvovalnih trnovskih in šentjakobskih gospa in gospodičen, katerim se podpisana podružnica zahvaljuje tem potom najiskrenejše za njihovo požrtvovalnost. Zlasti gre zahvala gospem načelnicam posameznih paviljonov, ki so tako spretno vodile prevzeto nalogo. Ravnotako pa gre zahvala vsem drugim, ki so na katerikoli način pripomogli, da je mogla naša podružnica za slovensko mladino ob naši jezikovni meji prispevati s tako lepim zneskom. Plačilo za našo narodno zavednost in požrtvovalnost Vam je zagotovljena v narodni vzgoji slovenskih otrok, ki bodo kot odrasli mladeniči in dekleta, možje in žene, branili svoj rod, svoj jezik in svojo rodno grudo pred navalom sovražnikov.

V Ljubljani, dne 27. aprila 1910.

Šentjakobsko-trnovska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za odbor:

Lapajne, Stan. Jesenko,
t. č. prvomestnik. t. č. tajnik.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. Najmanjši znesek 50 vin.

: Plača se naprej. — Za odgovor se priloži znamka. :

Izvrsten brinjevec

ima L. Šebenik, Spodnja Šiška.

Automobil za štiri osebe se po jako ugodni ceni proda. Šebenik, Spodnja Šiška, Knezova ulica.

Elegantna mesečna soba s popolnoma separiranim udom, se išče za takoj. Ponudbe na uredništvo „Jutra“ pod št. 10.

Išče se obokan prostor v pritličju, dobro zračen, svetel; pod njim pa ne sme biti kleti ali drugih prostorov. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Obokan prostor“.

Več sto lepih 10 letnih smrek ima na prodaj Ivan Tomšič na Vrhniki.

Izobražena gospele kot opora gospodinji se sprejme z 20. majnikom. Kje, pove upravništvo lista.

Pristni panama slamniki za gospode od 6 K naprej. Največja izbira v slamnikih za gospode, dečke in otroke od 60 vin. naprej. — O. Bernatovič.

Letovišče v Šoštanj na Spod. Štajerskem je najlepše in najcenejše! Prospekte pošilja brezplačno: Olepševalno društvo Šoštanj.

Podružnica knjigovezov Avstrije, Ljubljana naznanja, da je njen zvesti član gospod

Fran Vončina

včeraj ob 7. uri zjutraj v 31. letu starosti preminul.

Pogreb dragega pokojnika bode dne 1. maja ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra nasip št. 67.

Bodi mu blag spomin!

Ljubljana, dne 30. aprila 1910.

Modni salon
Ivana Schiller
 Sv. Petra cesta šte. 31
 priporoča lepo izbiro
 damskih, deklinskih in otroških klobukov.
 Popravila točno in ceno. Žalni klobuki
 vedno v zalogi. 11—5

Matej Orehek, Ljubljana
 Kolodvorska ulica 26

(blizu južnega kolodvora) priporoča največjo
 izber raznovrstnega blaga, kakor: izgotov-
 ljenih moških, ženskih in otroških oblek in
 obuval domačega izdelka, najrazličnejših
 ročnih kovčkov za izseljence, ter sploh vseh
 galanterijskih predmetov. Priznana solidno
 blago! Čudovito nizke cene!

Sprejme se zanesljiv in
pošten prodajalniški
= sluga. =

Prednost imajo oni, ki so že služili v
 kaki trgovini.

Kje, pove upravništvo „Jutra“.

3 koncerti
 „Slov. filharmonije“
 so danes
 v hotelu Tivoli.

Začetek zjutraj od 9., popoldne ob 3.
 in zvečer ob 7. uri. — Vstopnina prosta.

Triumf kuharske
umetnosti!

Kri! redi samo dr. pl. Trnkóczy-ja
Moč! sladni čaj, imenovan „Sla-
 din“! Dobi se pri vsakem
 trgovcu, zavojček 1/4 kg á 50
Zdravje! vinarjev. Zavoj po pošti
 v glavni zalogi lekarne
50% prihranka! pl. Trnkóczy v
 Ljubljani
Najboljši zajtrk! (Kranjsko)
 samo 70 vi-
 narjev, katere se pošlje v znamkah.

Kavarna „ILIRIJA“
 Kolodvorska ul. 22

je vsak dan 11—10
cele noč odprta
 ter se slavnemu občinstvu naj-
 topleje priporoča.

Kdo odda takoj ali za
juni-termin

stanovanje

obstoječe iz
 dveh sob s pritliklinami,
 stalni in mirni stranki dveh oseb.
 Stanovanje naj je tudi v kakem predmestju.
 Ponudbe upravništvu „Jutra“.

Restavracija Zupan
 Sv. Jakoba trg

se priporoča slavnemu občinstvu.
 Restavracija je moderno urejena.
 Mir in točnost zjamčena. :: Spre-
 :: jemajo se abonenti na hrano. ::
 Za obilen poset se priporoča
M. Zupan.

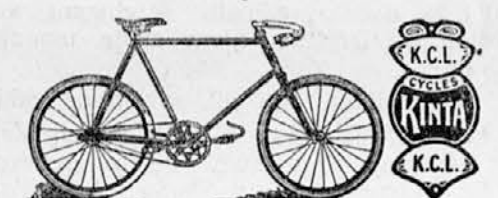
Najcenejša
birmanska darila

kakor: zlate in srebrne ure, verižice,
 obeski, prstani, uhani, zapestnice itd.
 Kupuje se staro zlato, srebro in juveli
 ali jemlje v zameno.

Lastna delavnica
 za popravila in nova dela.

LUDOVIK ČERNE
 juvelir, trgovec z urami in zaprisežen sod. cenilec
 Wolfova ulica 3.

Model 1910.
 Edino zastopstvo znamke

Kinta

je v teku in trpežnosti nedosežno kolo
 sedajnosti.

Zaloga Puch-koles.

Sprejema kolesa v popravo, emajliranje
 in poniklanje ter izposojevanje koles.

- Točna, solidna in ceno izvršitev. -

K. ČAMERNIK, Ljubljana
 Dunajska cesta šte. 9.

Jakopič & Justin

Ljubljana, Bohoričeva ul. 11.

Udmat, zraven mestne ubožnice.

Stavbeno in umetno
ključavničarstvo.

Se priporoča slavnemu občinstvu za
 izdelovanje vse v to stroko spadajoča
 dela kakor: zlično omrežje, ograje
 na pokopališču, žel. svetilke, bal-
 kone, verande, držala za firme,
 štedilnike itd. itd.

Načrti in proračuni so na zahtevo na
 razpolago.

IVAN BAJŽELJ,
 Ljubljana, Marije Terezije cesta 11, (Kolizej)

priporoča cenjenim gostilničarjem najboljšo vrsto
 „Gramofon-automatov“, kateri se po gostilnah jako
 dobro izplačujejo. Cene so glede na kakovost auto-
 matov jako nizke. Plošče vsakovrstne na izbero.
 Postrežba točna. Ceniki na zahtevo franko.

Išče se restavrater

pod jako ugodnimi pogoji
za večji hotel na Gorenjskem.

Ponudbe do 10. majnika t. l. na „Tourist office“ v Ljubljani, Mi-
 klošičeva cesta.

JULIJA ŠTOR Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Največja zaloga moških, damskih in
 otroških čevljev, čevljev za lawn-tennis
 in pristnih

goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh
 cenah.

Modna trgovina 52—8

Josipina Podkrajšek

Ljubljana, Jurčičev trg šte. 2

najtopleje priporoča za pomladansko sezijo svojo bogato zalogo kra-
 snih, najmodernejših **bluz, čepic in spodnjih kril.** Lepe **pred-**
pasnike za dame in otroke. Najnovejši **nakit** za obleke, kakor čipke,
 vezene in posamentrije. — **Perilo** za dame in gospode. — Veliko
 izbero **zavratnic, ovratnikov in manšetov.** Nogavice
 in rokavice. Steznik po najnovejšem pariškem kroju itd. itd.

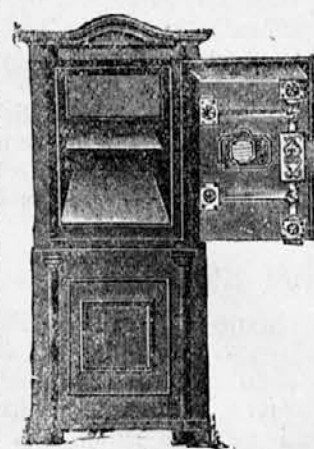
Birmancem, botrom in botricam

priporoča

obleke po vsaki ceni

A. Lukič Vedno najnovejša
 konfekcija za

Ljubljana, Pred škofijo št. 19 dame in deklice.

Oglejte si največjo zalogo
poljedelskih strojev,

slamorenzic, čistilnic, mlatilnic, kosilnic, motorjev,
 gepelnov in stiskalnic za grozdje in sadje, štedil-
 nikov, peči, nagrobnih križev, blagajn itd. pri trdki

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marija Terezija cesta 1, poleg Figabirta.

Ravnotam lahko kupite vsak čas po najnižjih cenah
 traverse, železniške šine, cement in vse druge po-
 trebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino,
 gnojico, vseh vrst tehtnice, uteže in vse druge
 :: v železnino spadajoče predmete. ::

Prvo slovensko podjetje za napravo električnih central.

Izvršuje električne naprave z vodno silo, na par, z bencinmotorji s su-
 rovim oljem.

Vsakovrstne transmisije za mline, žage itd.

Poprave bencin-motorjev, avtomobilov, elektro-motorjev, dinamo- in parnih
 strojev: poprave v tiskarnah in pivovarnah.

Naprava transporterjev za opekarne po najnovejšem sistemu, kakor tudi
 aparati za rezanje strešne opeke za zid — patent Marzola.

Izvršuje vsa strojna in mehanična dela točno, solidno in po nizki ceni.
 Načrti in proračune ne zahtevanje.

D. FAKIN strojno ključavničarstvo in
 podjetje za elektr. naprave

Ljubljana, Poljanska c. 67. Telefon št. 73.

Na prodaj je v Ljubljani pri Sv. Krištofu
prav tik Dunajske ceste v Linhartovi ulici, 10 minut od glavne pošte oddaljeno
posestvo v obsegu okroglo 40.000 m², pripravno za stavbišča, oziroma zaradi bližine kolodvora za skladišča, tovarne, delavnice itd.

— Posestvo obstoji iz dveh velikih parcel; na eni se nahaja pritična, popolnoma dobro ohranjena hiša s hlevom in podvojnimi kozolci. Parceli sta razdeljene na 30 stavbišč in se prodasta ali celi ali pa v oddelkih. Posredovalci izključeni. Več se izve v gostilni „Mikuževi“ v Kolodvorski ulici št. 3. v Ljubljani. Pismena vprašanja naj se pošiljajo na naslov: Ivan Mikuž, dež. računski revident v Ljubljani.

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turaški trg št. 7.

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

52-2

Najnižje cene.

Najsolidnejše blago.

ADVOKAT

DR. JOSIP C. OBLAK

naznanja, da je otvoril

odvetniško pisarno v Ljubljani

Dalmatinova ulica št. 15, (hotel Štrukelj).

Lepa

birmanska darila!

Največja in najbogatejša izbira, po jako znižanih cenah.

Se vljudno priporočam gg. botricam in boterčkom za obilen obisk z velespoštovanjem

FR. ČUDEN urar in trgovec v Ljubljani.

Ceniki s koledarjem tudi po pošti prosti.

Ustanovljena l. 1882. — Telefon št. 185
Poštne hranilnice na račun št. 828.405
Ogrska poštna hranilnica št. 19.864

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Ljubljana, Dunajska cesta 18
v lastnem združnem domu
je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83,116.121-11
upravnega premoženja K 20.775.510-59
obrestuje hranilne vloge
po 4¹/₂%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20,000.000. Rezervni zaklad K 400.000.
Posojuje na zemljišča po 5¹/₄% z 1¹/₂% na amortizacijo ali pa po 5¹/₄% brez amortizacije; na menice po 6%.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

ED. ŠMARD

potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

Samo 6 dni! Prodaja originalnih vozni listov („šifkart“) francoske linije čez Havre v New-York in nazaj.

Gostilna

pri

„DACHSU“

Ljubljana, Florijanska ulica 33.

Najboljša pristna dolenska, istrska in štajerska vina ter vedno sveže pivo.

Dobra domača kuhinja. — Točna postrežba.

13-2

Zmerne cene.

Za obilni obisk se priporoča

Minka Kovač,
gostilničarka.

Telefon št. 121.

Velik senčnat vrt za 10.000 ljudi,

popolnoma prirejen za koncerte, ljudske veselice itd. Edini te vrste v Ljubljani in okolici, Slovincem na razpolago. Samo par minut oddaljeno od mesta.

Gostilna je pod novim, spretnim in izkušenim vodstvom.

Priporoča se slavnemu občinstvu in slavnim društvom za prirejanje veselic in družinskih zabav.

Točim bela in rudeča dolenska, bela štajerska in črna istrska vina; dalje točim mengesko dvojno marčno pivo, radi velikega prometa vedno najsvežeje.

Okusna jedila vseh vrst vedno po želji na izbiro.

Cena abonma na hrano: kosilo in večerja v popolno zadovoljnost à 40 vinarjev.

Najtopleje se priporočata

F. M. BALIJA

Glince št. 3

ex gostilna pri Travnju.

Gugalnica za deco. Električni gramofon.

Staja za konje.

Igra na kroglje.

Najprimernejša

birmanska darila
za dečke in deklice.

Največja izbira. Znano nizke cene.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave spominki iz marmorja, granita ali sijena, apno živo in ugašeno se dobi pri

ALOJZIJU VODNIKU

= Ljubljana =
Kolodvorska

===== kamenarskem mojstru =====

===== ulica =====

FR. MALLY & dr.

parna opekarna in tovarna za rezano opeko
v Sr. Gamelnih pri Ljubljani.

Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta št. 2.

Priporoča zarezano opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd. najboljše kakovosti v poljubni množini. Za trpežnost zarezane opeke I. in II. vrste se jamči najboljše.

Prva kranjska

izvozna pivovarna in sladarna na Vrhniki

priporoča slavnemu občinstvu svoje najizbornejše izdelke.

Naročila sprejema tudi

„Ljubljanska kreditna banka“ v Ljubljani.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

52-9

patentirani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom, „zistem Marzola“.

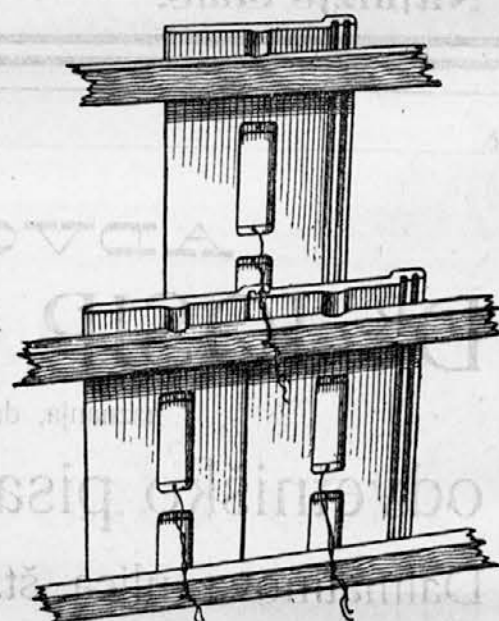
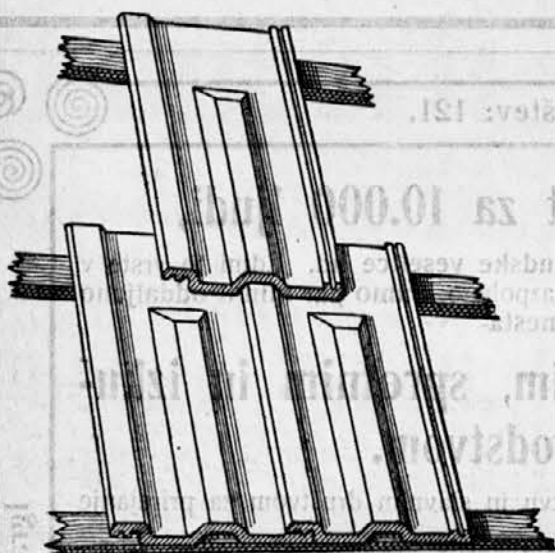
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti!

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Spretni zastopniki se iščejo.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica števil. 44.

Prireja pogrebe od najpreprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrličke kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence umetne, cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Za slučaj potrebe se vljudno priporoča

Najnižje cene!

TURK in BRATA ROJINA.

Tovarna vozov

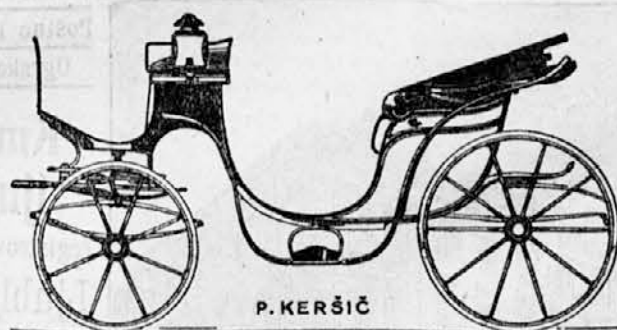
Peter Keršič v Sp. Šiški

priporoča

svojo bogato zalogo različnih vozov.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča naročila in popravila po primerno nizkih cenah.

Sprejema se tudi les v žaganje na parni žagi.

P. KERŠIČ

Za točno in solidno delo se jamči.

Že rabljeni vozovi se jem-

ljejo v račun.

Delniška glavica:
K 3,000.000.

301-46

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica števil. 2.

Rezervni fond:
K 400.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4½%.